

Islam & Beeldvorming

Augustus 2005
Universiteit van Tilburg
Sociale Cohesie en Culturele Diversiteit
Minor SMS
Prof. Dr. R.S. Gowricharn
Word Count: 4044

Marieke de Kort
ANR: 919423
M.dekort@uvt.nl

Voorwoord

Voor de cursus ‘Culturele Diversiteit en Sociale Cohesie’ is het voor u liggende werkstuk geschreven. Deze cursus is een onderdeel van de Minor ‘Studies der Multiculturele Samenleving’, onderdeel van de Bacheloropleiding Psychologie. Het werkstuk is geschreven in opdracht van Prof. Dr. R.S. Gowricharn, hoogleraar Multiculturele Samenleving aan de Universiteit van Tilburg.

Tilburg, augustus 2005

Marieke de Kort

Samenvatting

Binnen dit werkstuk wordt getracht een duidelijker beeld te bieden over; waar de angst voor de Islam vandaan komt, wat de invloed van media hierop is en hoe de media de mening van mensen vormt. Hierbij is gebruik gemaakt van een deel geschiedenisbeschrijving waarin de oorsprong van het vijandbeeld wordt gezocht in de historische controverse tussen Islam en Christendom. Men ziet in het huidige Nederlandse en ook Westerse beeld een soort Islamofobie die opgericht lijkt uit een soort idee van een gezamenlijk vijandbeeld en een deel gevoed wordt door de media. Het beeld dat de media ons geven van allochtonen, is vaak ongenueanceerd en simplistisch. Aan de hand van de Sociale Identiteitstheorie, de Realistische Conflict Theorie (Tajfel 1978, Turner 1987) en de Culturele Indicatorenbenadering (Gerbner 1995) wordt er deels een verklaring geboden voor negatieve attitudes en discriminerend gedrag ten aanzien van etnische minderheden (Moslims). In de conclusie worden er aanbevelingen gedaan voor verder onderzoek naar hoe media berichten weergeven en hoe men verslagen over de Islam (allochtonen) op een duidelijke genuanceerde manier zou kunnen verwerken.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	- 5 -
2.	Geschiedenis.....	- 5 -
2.1	Controverse Islam en Christendom.....	- 5 -
2.2	Permanente vestiging migranten..	- 6 -
3.	Islamofobia in Nederland.....	- 7 -
4.	Theorieën.....	- 8 -
4.1	De Sociale Identiteitstheorie.....	- 8 -
4.2	De Realistische Conflict Theorie.....	- 8 -
4.3	Culturele Indicatorenbenadering.....	- 9 -
5.	Media.....	- 10 -
6.	Conclusie.....	- 11 -
7.	Literatuurlijst.....	- 12 -
7.1	Boeken.....	
7.2	Internet.....	

1. Inleiding

De Islam en de media, ze staan vaak naast elkaar vanwege een mix van nieuwsgierigheid en schrik. Afgaande op wat men hoort, ziet en leest brengt dit alles regelmatig een gevoel van angst met zich mee. De aanslagen op 11 september 2001, Madrid, Londen, de moord op Pim Fortuyn, Theo van Gogh, de affaire Hirsi Ali. Gebeurtenissen die in eerste instantie allen hebben geleid tot een algemene hysterie in de media met als gevolg angst voor Moslims, angst voor de Islam. Echter, al voor 11 september werd door de media de Islam nogal eens negatief in beeld gebracht. Is de ophef die er bestaat in het dagelijkse leven van de Nederlandse burger gebaseerd op schrikberichtgevingen of is dit een angst gebaseerd op de grondbeginselen van de Islam. Waarom lijkt de Islam zo'n bedreiging te vormen voor de Westerse wereld. Is dit vanwege duidelijke, zichtbare vormen van geloofsbeleving (men kan denken aan de hoofddoek, speciale scholen voor Islamieten en moskeeën die in de Westerse landen worden gebouwd). Heeft de Westerse mens alleen schrik voor het onbekende of vormt de Islam daadwerkelijk een bedreiging. Is het niet zo dat er altijd een volk onderdrukt wordt en dat er in iedere maatschappij wel een zondebok te vinden is. Volgen nu, in de eenentwintigste eeuw, de Islamieten de Joden op tijdens de Tweede Wereldoorlog en de slaven in de oudheid. Hoe vormen mensen hun mening: afgaand op hun ervaringen, cultuur waarin men opgroeit, het werk wat men doet en wellicht de media die een rol spelen. Naast de uiteenzetting over waar de angst voor de Islam vandaan komt wil ik binnen dit werkstuk trachten te kijken wat de invloed van media hierop is en hoe de media de mening van mensen vormt. Hierbij maak ik gebruik van bestaande literatuur, eerder onderzoek en diverse theorieën die wellicht een verklaring kunnen bieden.

2. Geschiedenis

De onderzoekers Shadid en Van Koningsveld (1992) constateren een soort wij-zij dichotomie. Zij stellen dat de Islam, Moslims en hun intergratie in de samenleving steeds vaker in een ongunstig daglicht worden geplaatst. Journalisten, deskundigen en beleidsmakers geven uitdrukking aan de vooronderstelling dat de Islam een bedreiging is voor de Nederlandse samenleving, of plaatsen op zijn minst vraagtekens bij het groeiende aantal Islamitische instellingen zoals scholen, moskeeën en organisaties. Volgens Shadid en Van Koningsveld zouden deze publieke figuren - ongehinderd door kennis van zaken maar gemotiveerd door een flinke dosis opportunisme – beweren dat de zwakke maatschappelijke positie van de moslims louter het gevolg zou zijn van hun streven de eigen cultuur en identiteit te behouden. Sterker nog, ze zouden suggereren dat Moslims een soort vijfde colonne in de Nederlandse samenleving vormen, die – als de tijd daartoe rijp is - zullen pogen het roer over te nemen. Shadid en van Koningsveld wijzen in dat verband op het bestaan van een wijdverbreide mythe dat Nederland en eigenlijk geheel Europa langzaam maar zeker door de islamitische colonne zou worden ondermijnd. Deze mythe bestaat uit een compilatie van opvattingen, voorstellingen en ideeën die te samen een “gesloten, min of meer coherent vijandbeeld van de islam en de moslims in Nederland” vormen (Rath, Sunier 1994).

2.1 Controverse Islam en Christendom

De oorsprong van het vijandbeeld moet volgens velen worden gezocht in de historische controverse tussen Islam en Christendom. Vroeger voltrok die controverse zich ver weg, bijvoorbeeld in het Heilige Land, voor de poorten van Wenen of in de koloniën maar als gevolg van de immigratie uit landen zoals Turkije en Marokko vindt ze tegenwoordig dicht bij huis plaats. Hoewel die controverse zich in steeds wisselende gedaante manifesteert, staat telkens weer het element van bedreiging centraal (Rath, Sunier 1994).

Met de komst van migranten met een Islamitische achtergrond in de afgelopen dertig jaar is de Islam na het Christendom de tweede godsdienst van Nederland geworden. Maar toen de meeste van de migranten nog in pensions leefden in de jaren zestig, waren velen Nederlands zich nauwelijks bewust van de aanwezigheid van Moslims. Zij werden in eerste instantie gezien als gastarbeiders uit een vreemd land met vreemde gewoonten die weldra naar huis zouden terugkeren (Rath 1991). Noch in het beleid noch in de wetenschappelijk literatuur speelde de religieuze achtergrond van deze gastarbeiders enige rol (Rath, Sunier 1994).

2.2 *Permanente vestiging migranten*

Moslims zelf hebben zich vanaf het begin ingezet voor de verwezenlijking van gebedsruimten en andere Islamitische instellingen. De behoefte aan dergelijke instellingen is de laatste tijd gegroeid. Deels komt dit door gezinshereniging die de vestiging van Islamitische geloofsgemeenschappen versterkte. In 1979 erkende de regering officieel dat de 'gastarbeiders' en hun gezinnen geen tijdelijke passanten waren, maar immigranten die zouden blijven. Voor deze categorieën achtte de regering een minderhedenbeleid noodzakelijk gericht op hun integratie in de samenleving. Aan deze migranten werd op papier het grondrecht verleend om te leven volgens hun eigen culturele achtergrond, terwijl er tegelijkertijd naar werd gestreefd hen, via gericht beleid, volwaardige burgers van deze samenleving te maken. Integratie werd vooral omschreven als 'participatie' in de centrale sectoren van de Nederlandse samenleving; arbeid, huisvesting en onderwijs. Een belangrijk aspect van de beleidswijziging was dat de integratie van nieuwkomers nadrukkelijker dan in de periode ervoor werd verbonden aan hun (ethnische-) culturele achtergrond. In dit verband is de naamswijziging die de betrokken categorieën ondergingen van betekenis: 'gastarbeiders' werden 'culturele-' of 'etnische minderheden'. In het beleidsjargon werd op die manier uitgedrukt dat het ging om mensen die zich naast een lage klassepositie bovenal kenmerken door een van de Nederlandse standaard afwijkende cultuur (Rath, Sunier 1994).

In ongeveer dezelfde periode voltrokken zich in de Islamitische wereld een aantal dramatische gebeurtenissen. De meest bekende daarvan was de omwenteling in Iran en de vestiging van een Islamitische republiek in dat land. Ook op andere plaatsen lieten meer orthodoxe Islamitische groeperingen van zich horen en daagden de zittende seculiere regimes uit. Deze en andere gebeurtenissen leidden ertoe dat veel migranten uit landen als Turkije en Marokko plotseling werden 'ontdekt' als Moslims. Er kwam een nieuwe categorie; Moslimimmigranten. Deze omslag gebeurde soms in bedekte termen. Zo werd aanvankelijk uitsluitend gesproken over Mediterraneanen, eensklaps echter maakten de overheid en wetenschapsbeoefenaren een onderscheid tussen Noordmediterraneanen ('Zuideuropeanen'), zoals Italianen en Spanjaarden, en Zuidmediterraneanen, zoals Turken en Marokkanen. Voor het gemak werden mensen met een totaal verschillende achtergrond allen onder de naam 'Moslimcultuur' benoemd. Er verschenen publicaties waarin werd uitgelegd wat de specifieke kenmerken van die Moslimcultuur zouden zijn en hoe men met de Moslim zou moeten omgaan. Een veel gehoorde opvatting is dat Moslims als zodanig strenger in de leer zijn dan Christenen omdat zij onbekend zouden zijn met de scheiding tussen kerk en staat. In tegenstelling tot Christenen zouden Moslims hun persoonlijke en maatschappelijke leven volledig door het geloof laten bepalen. (Rath, Sunier 1994). Alhoewel de positie van migranten het resultaat is van een complex samenspel van economische, sociale, politieke en ideologische factoren kwam de nadruk steeds meer te liggen op het bijzondere karakter van de islam als godsdienst. Dit als belangrijke verklaring voor de positie van moslims.

Dit proces werd aan het einde van de jaren tachtig, begin jaren negentig nog eens versterkt door tal van internationale gebeurtenissen en door de wijze waarop die door de media werden weergegeven aldus Said (1985) (Rath, Sunier 1994).

3. Islamofobia in Nederland

Integratie van Moslims in Nederland is één grote mislukking en dat komt omdat moslims niet goed hun best doen. Zo oordeelt 80% van de Nederlandse bevolking. Vijftig procent is ook bang voor het toenemende aantal Moslims in Nederland, bericht onderzoeksbureau NIPO. Deze angst en zorgen hebben ongetwijfeld te maken met de 11e september; trage emancipatie van een deel van Moslimimmigranten en het potentieel aan Islamitische fundamentalisme onder de tweede en derde generatie Moslims. Maar deze externe factoren schieten te kort in het verklaren van overweldigende Islamofobie in Nederland. Islamofobia heeft een functie in het huidige onmaatschappelijke en zielloos geraakte Nederland. De obsessie met Islamitische fundamentalisme komt uit chronische verlangen naar een gezamenlijk vijandbeeld, aldus Shervin Nekuee.

Ook bij de Westerse jeugd ziet men aspecten ontstaan waarmee men wil laten zien tegen allochtonen te zijn. Het merk Lonsdale is een sprekend voorbeeld. "Ik ben een vechter, ik ben een winnaar", is het slogan van Lonsdale. Het bedrijf maakt dit statement omdat het merk een lange geschiedenis heeft in de bokswereld. Het merk staat in Nederland vaak bekend als racistisch. Jongeren zouden de naam van het merk zien als een afkorting voor 'Laat Ons Nederlanders Samen De Allochtonen Langzaam Elimineren.' In Duitsland dragen vele racistische skinheads het merk vanwege de letters 'N.S.D.A.', hetgeen een verwijzing is naar de NSDAP (National Sozialistische Deutsche Arbeiter Partei) van Hitler. Lonsdale zelf doet er alles aan om van dit extreemrechtse imago af te komen en financiert antiracisme-festivals (zoals Racism Beat it) en geeft folders en catalogi uit waarin ook zwarten staan afgebeeld in Lonsdale-kleding. Ondanks de vele jongeren die het kledingmerk dragen omdat het mooi en cool is, is het onmiskenbaar een merk van mensen die het als een uiting van extreemrechts gedachtegoed zien.

Het is opvallend hoe in Nederland de strijd tegen het terrorisme en de multiculturele samenleving met elkaar verbonden zijn. Nergens in Europa is er sprake van de 'kleine terreur' zoals die hier tegen Moslimgroepen wordt gevoerd: de moskeebranden, bekladdingen en lastigvallen van Moslims op straat. Nergens ook wordt dit verband ook zo nadrukkelijk gelegd in de media (de Koning 2001).

Zoals deze uitspraken laten zien is de mening van vele Nederlanders duidelijk. Allochtonen lijken niet gewenst. Er doen zich allerlei activiteiten (bewust en onbewust) voor om Moslims tegen te houden te integreren in de maatschappij of men beroept zich op het feit dat het aan de Moslims zelf ligt. In de volgende paragraaf beschreven theorieën bieden een deel van de uitleg hoe het komt dat mensen zo negatief tegen allochtonen (moslims) aankijken en op welke manier de maatschappij zich bepaalde meningen vormt.

4. Theorieën

Men moet lef, een goede dosis kennis en verstand van zaken hebben om wanneer iedereen beweert dat het wit is uit te leggen dat men het ook als zwart kan zien. En dit lijkt dan nog meer iets voor politici, wetenschappelijke onderzoekers of mensen die in hun dagelijkse leven in aanraking komen met andere culturen, hun achtergronden en problematiek. Maar hoe vormen mensen zich een mening die weinig weten van de voorgeschiedenis van migranten, die niet op andere manieren in aanraking komen met culturen dan de gesluierde vrouwen die zij in het straatbeeld zien en de berichten waaraan zij blootgesteld worden via de politiek en de media. Deze berichten zijn vaak negatief getint en beweren dat allochtonen niet goed integreren en voor veel problemen zorgen. En wanneer men een krant of tijdschrift leest worden allochtonen en criminaliteit in één adem vermeldt. Het is veel makkelijker om mee te gaan met de meest voorkomende mening dan als enige op te staan en het tegendeel te beweren. De Sociale Identiteitstheorie, de Realistische Conflict Theorie (Tajfel 1978, Turner 1987) en de Culturele Indicatorenbenadering (Gerbner 1995) helpen mee aan een verklaring voor negatieve attitudes en discriminerend gedrag ten aanzien van etnische minderheden.

4.1 De Sociale Identiteitstheorie

De Sociale Identiteitstheorie (Tajfel 1978, Turner 1987) houdt in dat groepsvorming en discriminerend intergroepsgegedrag zich ontwikkelen als gevolg van sociale categorisatie. Er wordt belang gehecht aan een kenmerk. Dit leidt er toe dat mensen met hetzelfde kenmerk zich als een uniforme groep beschouwen, de zogenaamde 'in-group', terwijl zij de mensen met een ander kenmerk als een andere groep beschouwen, de 'out-group'. Daarbij is het zo dat deze groepsvorming er toe leidt dat, als men gedwongen wordt een keuze te maken, de voorkeur van de groepsleden uitgaat naar hun eigen groep, ten koste van de andere groep. Een belangrijk verschijnsel hierbij is dat groepsleden de neiging hebben bepaalde karakteristieken van zowel de eigen als de andere groep te overdrijven om zodoende een groter onderscheid tussen de 'in-group' en de 'out-group' te verkrijgen, 'positive group distinctiveness' genoemd. Een ander verschijnsel is dat men zich over leden van de 'out-group' zeer generaliserend uitlaat, terwijl men over de leden van de eigen groep een genuanceerde mening heeft (Vergeer 2000). Vanuit het oogpunt van deze theorie gezien is het dus met name onwetendheid over de andere groep wat maakt dat er een steeds grotere en vijandige kloof ontstaat tussen de Moslimgemeenschap en de niet-Moslims. Zolang er dus door de 'gewone burger', de media en de politiek een onderscheid wordt gemaakt tussen Moslims en de rest van de wereld, zal deze theorie betrekking hebben op de problematiek die er bestaat rondom de beeldvorming van Moslims. Door het algemeen heersende idee dat er een groot verschil bestaat tussen Moslims en de rest van de wereld, zullen mensen zich meer vijandelijk, minder tolerant en afwijzender opstellen ten opzichte van de 'andere groep' omdat deze als steeds homogener wordt gezien. Door deze steeds verdere homogenisering van de Moslimgemeenschap zal iedere Moslim misdaden aangerekend worden waar slechts een paar individuen verantwoordelijk voor zijn.

4.2 De Realistische Conflict Theorie

De Realistische Conflict Theorie (Tajfel 1978, Turner 1987) is een aanvulling van de Sociale Identiteitstheorie (Tajfel 1978, Turner 1987). De realistische Conflict Theorie (Tajfel 1978, Turner 1987) gaat uit van de aanname dat groepen bepaalde belangen hebben, meestal met betrekking op schaarse goederen. Er ontstaat concurrentie over deze schaarse goederen wanneer het 'bezit' van zo'n goed, materieel (inkomen, huisvesting) of immaterieel (status of macht), er in resulteert dat een andere groep dit goed niet of in mindere mate kan verkrijgen.

Het resulterende conflict over deze schaarse goederen leidt er enerzijds toe dat de identificatie en de solidariteit met de eigen groep vergroot wordt en dat anderzijds de antagonistische gevoelens jegens de andere groepen toenemen (Vergeer 2000). Vanuit de Realistische Conflict Theorie (Tajfel 1978, Turner 1987) kun je dus stellen dat het in dit geval gaat om een strijd om schaarse goederen. In een bepaalde mate wellicht om materiële goederen zoals huisvesting. Maar in veel sterkere mate immaterieel: macht. Macht die de Westerse wereld niet kwijt wil raken aan de Moslimwereld, macht die een klein deel van de Islamitisch georiënteerde landen/ Islamitische organisaties in handen wil krijgen.

4.3 Culturele Indicatorenbenadering

Uit onderzoek is gebleken dat Nederlanders relatief weinig met etnische minderheden in contact komen. Toch hebben de meeste Nederlanders een duidelijke mening over etnische minderheden, asielzoekers en bovenal Moslims. Aangezien de mening maar deels op directe ervaringen met etnische minderheden gebaseerd is, moeten er nog andere, indirecte bronnen zijn, waarop men meningen baseert. Deze andere indirecte bronnen zijn bijvoorbeeld de media. Men gaat er vanuit dat er een verband is tussen hetgeen in media over etnische minderheden getoond of geschreven wordt en de opvattingen van mensen die aan deze mediaboodschappen zijn blootgesteld. Hierbij kan de Culturele Indicatorenbenadering (Gerbner 1995) een verklaring bieden. Bij de Culturele Indicatorenbenadering (Gerbner 1995) is er sprake van 3 verschillende constructies van de realiteit. Als eerste is er de objectieve realiteit, welke de objectieve wereld inhoudt die buiten het individu bestaat en zich aan het individu presenteert als feit. Dan is er de symbolische realiteit die bestaat uit zelfexpressie van objectieve realiteit, dus door bijvoorbeeld de media. De subjectieve realiteit is de werkelijkheid die het individu als input krijgt door de objectieve en symbolische realiteit. De veronderstelling is dat de subjectieve realiteit een vervormde versie is van de objectieve realiteit. Deze theorie bestudeert de onbedoelde effecten van de media. Het uitgangspunt hierbij is dat de media in onze samenleving niet alleen informatie aandragen, maar ook gemeenschappelijke ideeën, smaken en voorkeuren vormen. Het beïnvloedt de selectie, interpretaties en beeldvorming van individuen (Vergeer 2000).

Rekening houdend met deze drie theorieën zou men dus kunnen stellen dat mensen bang zijn voor hetgeen onbekend is, graag macht willen hebben en daarbij moeite hebben dit te delen met diegene die niet tot de 'in-group' behoren. Mensen worden daarbij beïnvloedt door verschillende media en vormen daarom niet genuanceerd objectief hun eigen mening. De vraag die men hierbij kan stellen is hoe het mogelijk is dat de media zo ongenueerd verslag geven en hiermee zo gemakkelijk weg komen? Verslaggevers en opinievormers hebben toch juist het middel bij uitstek waardoor mensen een heldere en bredere kijk op gebeurtenissen zouden kunnen krijgen. Ik zal hierover binnen dit werkstuk niet uitwijden maar het lijkt een interessante vraag om nader te onderzoeken.

5. Media

Steeds groter wordt de invloed van media op het leven van de mens. Naast de kranten, radio en TV is er nu ook het internet waar enorm veel informatie gehaald kan worden. Steeds meer van de kennis die men heeft is dus niet gebaseerd op eigen ervaring maar op berichtgeving erover door derden. Het beeld dat de media ons geven van allochtonen, is vaak ongenueanceerd en simplistisch. De context waarin allochtonen in de media komen is zeer beperkt. In reclameboodschappen figureren bijna uitsluitend autochtonen. Presentatoren, journalisten en verslaggevers zijn haast enkel autochtonen. In het nieuws komt de allochtoon helaas vaak wel genoeg aan bod. De aandacht die migranten krijgen in het nieuws is vaak negatieve aandacht. De allochtoon als bron van onveiligheid, als niet geïntegreerd in onze cultuur. De kloof tussen 'ons' en 'hen' wordt in de berichtgeving steeds benadrukt. Dat het nieuws juist brengt wat afwijkt van het normale en dat het ook van belang moet zijn dat het commercieel interessant is, daar is men zich niet zo van bewust. De vele allochtonen die nooit voor problemen zorgen komen vrijwel niet in het nieuws. Het beeld van de gewone migrant, van zijn/haar armoede, van het racisme waar hij/zij dagelijks mee te maken heeft: dat krijgt men slechts zelden te zien. Dit alles zorgt ervoor dat veel Westerlingen met een ongenueanceerd beeld van 'de vreemdeling' rondlopen en dat we sociale constructies van gender en etniciteit als natuurlijke fenomenen gaan zien. Beelden van deze ongelijkheden worden via de media zo vaak en op die bepaalde manier getoond, dat men alleen de echte waarheid nog ziet als men zich kritisch opstelt. Men gaat ongelijkheden als iets natuurlijk zien. Deze 'naturalisatie' zorgt ervoor dat men deze sociale constructies gaat handhaven en zelfs reproduceren (Van den Broeck 2003). Vanuit dit opzicht kan men zich de vraag stellen of de bevolking zelf een mening vormt of dat meningen worden gevormd door de vele herhalingen van ongelijkheden die zouden bestaan tussen bevolkingsgroepen; dat de Westerse wereld beter is en verder gemoderniseerd dan die 'anderen'. Ik denk dat er welgesteld mag worden dat de media een enorme rol speelt in de beeldvorming over allochtonen, over Moslims. Vandaar dat naar mijn mening veelal de gewone bevolking rondloopt zonder eigen mening maar met een mening die door de media ingegeven is. Het lijkt me daarom zeer raadzaam om verschillende media op bepaalde dagen eens letterlijk naast elkaar te houden om te kijken hoe genuanceerd berichtgevingen eigenlijk zijn.

6. Conclusie

Men zou de strijd die er gevoerd wordt ‘tegen de Islam’ kunnen wijten aan het feit dat men graag een gemeenschappelijke vijand heeft, aldus Shervin Nekuee. Deze vooronderstelling hebben we eerder gezien bij de Realistische Conflict Theorie (Tajfel 1978, Turner 1987). Dit zou een mogelijke verklaring kunnen zijn voor de angst van de Westerse wereld naar de Islam toe. Daarnaast zijn er andere factoren genoemd waaronder manieren waarop mensen hun meningen vormen, het hebben van een ‘in-group’ met een bepaald kenmerk en hoe om te gaan met de ‘out-group’. Ik heb geprobeerd binnen dit werkstuk een duidelijker beeld te geven op het feit waar de angst voor de Islam vandaag komt; maar heb niet een eenduidig antwoord op deze vraag. In de sociale wetenschappen worden vaak meerdere factoren als oorzaak van één situatie aangeduid. Naar aanleiding van de door mij bestudeerde literatuur denk ik dat dit bij de kwesties besproken in dit werkstuk tevens het geval is. Een geschiedenis waar met bepaalde negatieve gevoelens op terug gekeken kan worden, extreem schokkende situaties die als gevolg van Moslimextremisme plaats hebben gevonden, de media die alles nog eens extra opblazen en zorgen voor angst bij de burger voor het nieuwe of onbekende.

Doordat tegenwoordig reizen en huisvesting in een ander land makkelijker toegankelijk is en men zich ook daadwerkelijk vestigt op nieuw grondgebied krijgt de maatschappij te maken met een gekleuder straatbeeld en wordt men geconfronteerd met kwesties die te maken hebben met verschillen tussen culturen. De ‘gewone burger’ ervaart problematiek met betrekking tot de Islam. Problematiek die dichtbij ervaren wordt. Dit betreft niet zaken als aanslagen van Moslimextremisten op de metro in Londen en aanslagen in Madrid, maar dagelijkse dingen waarmee men op straat te maken heeft. Ik denk dat het tijd nodig heeft om dit alles te laten vermengen en in te passen in een bestaande cultuur. Daarbij kunnen de politiek en de media wel bijdragen aan een genuanceerder beeld van hetgeen zich in de wereld afspeelt. Zij zijn toch een belangrijke spil bij de meningsvorming van de maatschappij en hebben dus grote invloed bij het wel of niet succesvol accepteren van andere bevolkingsgroepen.

Op de vraag hoe het kan dat de media zo’n vertekend beeld geven kan men niet geheel een antwoord bieden. Men kan hierbij denken aan het feit dat nieuws vaak brengt wat afwijkt van het normale/gebruikelijke en dat nieuws sensationeel moet zijn en gericht is op commercie. Hier is veel over geschreven maar daarover ben ik binnen dit werkstuk verder niet uitgewijd. Raadzaam lijkt het om hier verder onderzoek naar te verrichten en te kijken hoe men berichten over de Islam (allochtonen) op een duidelijke genuanceerde manier zou kunnen verwerken. Bovenal zou niet vergeten moeten worden dit terug te koppelen naar de verschillende media, zodat zij hun verantwoording kunnen nemen en er daadwerkelijk iets aan veranderd wordt.

7. Literatuurlijst

7.1 Boeken

Rath, J. & T. Sunier, 'Angst voor de islam in Nederland?', in W. Bot, M. van der Linden & R. Went (red.) *Kritiek. Jaarboek voor socialistische discussie en analyse* (pp. 53-62). Utrecht: Stichting Toestanden.

Rath, J. & T. Sunier (1994). 'Angst voor de islam in Nederland?' *RO. Orgaan der Reunisten-Organisatie van de Societas Studiosorum Reformatorum*, 3, September, 31-46.

Vergeer, M. (2000). Hoofdstuk 1. Etnische minderheden en de media. In : Vergeer M. *Een gekleurde blik op de wereld. Een studie naar de relatie tussen blootstelling aan media en opvattingen over etnische minderheden* (pp.1-41). Amsterdam: Thela thesis.

7.2 Internet

De Koning, M. (2001). Over drie verschillende zaken: islam, fundamentalisme, geweld.
Available: <http://www.autonoomcentrum.nl/11sept2001/amerika49.htm>

Available: <http://www.lonsdalenews.nl/belachelijk.html>

Nekuee, S. Islamofobia als collectief extase. Eutopia – Podium voor politiek, cultuur en kunst.
Available: <http://www.eutopia.nl/opinie14.html>

Van den Broeck, M (2003). Studenten tegen racisme.
Available: <http://student.urgent.be/ster/archief/beeldvorming.htm>